

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Jõustumise kp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
välisleping
algtekst
01.06.2003
RT II 2002, 20, 87

Vanema kohustuste kindlaksmääramise ja laste kaitse abinõude rakendamise pädevuse, kohaldatava õiguse, abinõude tunnustamise, rakendamise ja koostöö konventsioon

Vastu võetud 19.10.1996

(õ)8.01.10 16:15

[Konventsiooniga ühinemise seadus](#)

[Välisministeeriumi teadaanne välislepingu jõustumise kohta](#)

Konventsioonile alla kirjutanud riigid,

arvestades vajadust tõhustada laste rahvusvahelist kaitset;

soovides vältida õigussüsteemidevahelisi vastuolusid laste kaitse abinõude rakendamise pädevuse ja kohaldatava õiguse kindlaksmääramisel ning otsuste tunnustamisel ja täitmisel;

silmas pidades lapse kaitseks tehtava rahvusvahelise koostöö tähtsust;

kinnitades vajadust arvestada eelkõige lapse huve;

mõistes vajadust muuta alaealiste kaitsele kohaldatavat õigust ja ametiasutuste pädevust reguleerivat 1961. aasta 5. oktoobri konventsiooni;

soovides sel eesmärgil kehtestada ühtne regulatsioon, arvestades ÜRO 1989. aasta 20. novembri lapse õiguste konventsiooni,

on kokku leppinud järgmises.

I peatükk KONVENTSIOONI REGULEERIMISALA

Artikkel 1

1. Konventsiooni eesmärgid on järgmised:

- a) määrata kindlaks riik, mille ametiasutuste pädevuses on võtta tarvitusele abinõusid lapse isiku või tema vara kaitseks;
- b) määrata kindlaks, millist õigust kohaldavad nimetatud ametiasutused oma pädevuse teostamisel;
- c) määrata kindlaks, millist õigust kohaldatakse vanema kohustuste suhtes;
- d) tagada kaitseabinõude tunnustamine ja rakendamine kõikides osalisriikides;
- e) konventsiooni eesmärkide saavutamiseks sisse seada koostöö osalisriikide ametiasutuste vahel.

2. Konventsioonis tähendab *vanema kohustused* vanema hooldusõigust või muud sama laadi õigussuhet, mis määrab kindlaks vanemate, eestkostjate või teiste seaduslike esindajate õigused, võimu ja kohustused lapse või tema vara suhtes.

Artikkel 2

Konventsiooni kohaldatakse lapsele alates tema sünnist kuni 18 aasta vanuseks saamiseni.

Artikkel 3

Artiklis 1 loetletud abinõud puudutavad eriti:

- a) vanema kohustuste tekkimist, kasutamist, lõpetamist või piiramist, samuti nende üleminekut;
- b) hooldusõigust, kaasa arvatud lapse eest hoolitsemise ja lapse elukoha määramise õigust, samuti külastamisõigust, kaasa arvatud õigust viia last piiratud ajavahemikuks oma harilikust viibimiskohast teise kohta;
- c) eestkostet, hooldust või muud seda laadi institutsiooni;
- d) lapse või tema vara eest hoolitseva või last esindava või abistava isiku või institutsiooni määramist ja nende ülesandeid;
- e) lapse paigutamist kasuperesse või hoolekandetasutusse või *kafala** või muu seda laadi hoolduse korraldamist;
- f) riikliku laste hoolekande asutuse järelevalvet lapse eest hoolitseva isiku üle;
- g) lapse vara haldamist, säilitamist või kasutamist.

Artikkel 4

Konventsiooni ei kohaldata:

- a) vanema ja lapse suhte tekkimisele või vaidlustamisele;
- b) lapsendamisotsustele, lapsendamist ettevalmistavatele toimingutele või lapsendamise tühistamisele või kehtetuks tunnistamisele;
- c) lapse ees- ja perekonnanimele;
- d) teovõime omandamisele seoses abiellumisega;
- e) ülalpidamiskohustustele;
- f) *trustile* või pärimisele;
- g) sotsiaalkindlustusele;
- h) hariduse ja tervise valdkonnas rakendatud üldise iseloomuga riiklikele abinõudele;
- i) lapse toimepandud kuriteo tõttu rakendatud abinõudele;
- j) varjupaiga- ja sissesõiduõiguse kohta tehtud otsustele.

II peatükk PÄDEVUS

Artikkel 5

1. Lapse hariliku viibimiskoha osalisriigi kohtu või haldusasutuse pädevuses on rakendada abinõusid lapse või tema vara kaitseks.
2. Lapse hariliku viibimiskoha muutumisel ja tekkimisel teises osalisriigis on pädevad uue hariliku viibimiskoha riigi ametiasutused, välja arvatud artiklis 7 sätestatud juhtudel.

Artikkel 6

1. Pagulastest laste ja oma maal toimuvate rahutuste tõttu rahvusvahelise õiguse mõttes kindla elukohata laste suhtes on artikli 5 lõikes 1 sätestatud pädevus selle osalisriigi võimudel, kelle territooriumil need lapsed kindla elukoha puudumise tõttu viibivad.
2. Eelmist lõiget kohaldatakse ka lastele, kelle harilikku viibimiskohta ei suudeta kindlaks teha.

Artikkel 7

1. Lapse õigusvastase äraviimise või kinnihoidmise korral säilitavad pädevuse selle osalisriigi ametiasutused, kus oli lapse harilik viibimiskoht vahetult enne äraviimist või kinnihoidmist ja seda selle ajani, kuni laps on saanud hariliku viibimiskoha teises riigis, ja
  - a) hooldusõigusega isik, institutsioon või muu organ on nõustunud äraviimise või kinnihoidmisega, või
  - b) kui laps on elanud teises riigis vähemalt ühe aasta pärast seda, kui hooldusõigusega isik, institutsioon või muu organ sai teada või pidi teada saama lapse ligikaudse asukoha, ent ei ole selle aja jooksul esitanud lapse tagastamise taotlust, ja laps on uues keskkonnas kohanenud.
2. Lapse äraviimine või kinnihoidmine on õigusvastane, kui:
  - a) rikutakse isikule, institutsioonile või muule organile ühiselt või üksinda teostamiseks antud hooldusõigust, mis anti vastavalt selle riigi õigusele, kus laps viibis harilikult vahetult enne tema äraviimist või kinnihoidmist; ja
  - b) hooldusõigust teostati äraviimise või kinnihoidmise ajal kas ühiselt või üksi, või seda oleks saanud teostada, kui last ei oleks ära viidud või kinni hoitud.Punktis a nimetatud hooldusõigus võib tekkida seaduse alusel või kohtu- või haldusotsuse põhjal, või selle riigi õiguse järgi kehtiva kokkuleppe põhjal.

3. Lõikes 1 nimetatud ametiasutuste pädevuse kehtimise ajal võivad selle osalisriigi ametiasutused, kuhu laps on viidud või kus teda kinni hoitakse, võtta artikli 11 kohaselt tarvitusele üksnes edasilükkamatu iseloomuga abinõusid, mis on vajalikud lapse või tema vara kaitseks.

Artikkel 8

1. Artikli 5 või 6 kohaselt pädevad osalisriigi ametiasutused, kelle arvates sobiks teise osalisriigi ametiasutused paremini lapse huvide kaitsma, võivad erandkorras kas:
– taotleda, et teise riigi ametiasutus, kas otse või taotleva riigi keskasutuse kaasabil, võtaks endale pädevuse selliste kaitseabinõude rakendamiseks, nagu nad peavad vajalikuks, või
– peatada asja lahendamine ja teha pooltele ettepaneku esitada taotlus teise riigi ametiasutusele.

2. Eelmise lõike alusel võib pöörduda selle osalisriigi ametiasutuste poole:

- a) kelle kodanik laps on;
- b) kus asub lapse vara;
- c) kelle ametiasutus lahendab lapse vanemate lahusavaldust või kooselu lõpetamise avaldust või abielu kehtetuks tunnistamist;
- d) kellega lapsel on tihedad sidemed.

3. Asjaomased asutused võivad arvamuste vahetamist jätkata.

4. Ametiasutus, kelle poole pöördutakse vastavalt lõikes 1 sätestatule, võib võtta endale pädevuse artikli 5 või artikli 6 alusel pädevust omava ametiasutuse asemel, kui ta leiab, et see on lapse huvides.

Artikkel 9

1. Kui artikli 8 lõikes 2 viidatud osalisriigi ametiasutus leiab, et ta sobib paremini lapse huvide kaitsmiseks, võib ta:

- taotleda lapse hariliku viibimiskoha osalisriigi pädevatelt ametiasutustelt õigust võtta kas otse või selle riigi keskasutuse kaasabil tarvitusele selliseid kaitseabinõusid, nagu nad vajalikuks peavad; või
- teha pooltele ettepaneku esitada vastavasisuline taotlust lapse hariliku viibimiskoha osalisriigi ametiasutusele.

2. Asjaomased ametiasutused võivad arvamuste vahetamist jätkata.

3. Taotluse esitanud ametiasutus on lapse hariliku viibimiskoha osalisriigi ametiasutuse asemel pädev üksnes sel juhul, kui see asutus on taotluse rahuldanud.

Artikkel 10

1. Piiramata artiklites 5 kuni 9 sätestatud pädevust, võivad vanemate lahusavalduse, kooselu lõpetamise avalduse või abielu tühistamise otsustamiseks pädeva osalisriigi ametiasutused juhul, kui lapse harilik viibimiskoht on mõnes teises osalisriigis, rakendada abinõusid selle lapse või tema vara kaitseks siis, kui nende riigi õigus seda lubab ja kui

- a) menetluse algatamise ajal on ühe lapsevanema harilik viibimiskoht selles riigis ja ühel neist on vanema kohustused lapse suhtes, ja
- b) ametiasutuse pädevuse abinõude rakendamiseks on heaks kiitnud vanemad, samuti muu isik, kellel on lapse suhtes vanema õigused, ja see on lapse huvides.

2. Lõikes 1 sätestatud pädevus lapse kaitse abinõude rakendamiseks lõpeb, kui on lõplikult otsustatud vanemate abielu lahutamise avalduse rahuldamine või rahuldamata jätmine, kooselu lõpetamine või abielu tühistamine, või kui menetlus on lõppenud muul põhjusel.

Artikkel 11

1. Kõikides kiireloomulistes asjades on vajalike kaitseabinõude rakendamiseks pädevad selle osalisriigi ametiasutused, kelle territooriumil asub laps või tema vara.

2. Osalisriigis harilikult viibiva lapse suhtes eelneva lõike kohaselt rakendatud abinõud tühistuvad niipea, kui artiklite 5 kuni 10 kohaselt pädevad ametiasutused on rakendanud olukorrahaseid abinõusid.

3. Abinõud, mis on vastavalt lõikele 1 rakendatud lapse suhtes, kelle harilik viibimiskoht ei ole osalisriigis, on igas osalisriigis kehtetud alates lapse hariliku viibimiskoha riigi võimude poolt rakendatud olukorrahaste abinõude tunnustamisest kõnealuses osalisriigis.

Artikkel 12

1. Lapse või lapse vara asukoha osalisriigi ametiasutustel on õigus rakendada, välja arvatud artiklis 7 sätestatud juhtudel, lapse või tema vara kaitseks ajutise iseloomuga abinõusid, mille territoriaalne mõju piirdub kõnesoleva riigiga, ning seda seni, kuni taolised abinõud ei ole vastuolus abinõudega, mida on juba rakendanud artiklite 5 kuni 10 alusel pädevad ametiasutused.

2. Abinõud, mida on rakendatud eelmise lõike alusel lapse suhtes, kelle harilik viibimiskoht on osalisriigis, muutuvad kehtetuks niipea, kui artiklite 5 kuni 10 alusel pädevad ametiasutused on vastu võtnud otsuse kaitseabinõude suhtes, mis võivad olla sellises olukorras vajalikud.

3. Abinõud, mida lõike 1 alusel on rakendatud lapse suhtes, kelle harilik viibimiskoht ei ole konventsiooniosalises riigis, muutuvad abinõusid rakendanud osalisriigis kehtetuks siis, kui lapse hariliku viibimiskoha riigi ametiasutuste poolt rakendatud olukorrahaseid abinõusid tunnustatakse kõnesolevas osalisriigis.

Artikkel 13

1. Osalisriigi ametiasutused, kes on artiklite 5 kuni 10 alusel pädevad abinõude rakendamiseks lapse või tema vara kaitseks, peavad hoiduma oma pädevuse teostamisest, kui menetluse algatamise ajal oli nende abinõude rakendamist taotletud teise osalisriigi ametiasutuselt, kes olid artiklite 5 kuni 10 alusel taotluse esitamise ajal pädevad ja nad ei ole veel otsust langetanud.

2. Eelmist lõiget ei kohaldata, kui ametiasutus, kellele algselt esitati taotlus abinõude rakendamiseks, on pädevusest keeldunud.

Artikkel 14

Artiklite 5 kuni 10 alusel rakendatud abinõud jäävad kehtima vastavalt nendes toodud tingimustele isegi siis, kui muutunud asjaolud on kõrvaldanud pädevuse tekkimise aluse ja konventsiooni alusel pädevad ametiasutused ei ole neid abinõusid muutnud, asendanud või lõpetanud.

III peatükk KOHALDATAV ÕIGUS

Artikkel 15

1. Teise peatüki alusel pädevust teostades kohaldab osalisriigi ametiasutus oma riigi õigust.

2. Lapse või tema vara kaitseks võib ametiasutus erandkorras kohaldada või arvestada teise riigi õigust, millega olukord on tihedalt seotud.

3. Kui lapse harilik viibimiskoht muutub seoses elamaasumisega teise osalisriiki, määrab alates hariliku viibimiskoha muutumisest teise riigi õigus eelmises hariliku viibimiskoha riigis rakendatud abinõude rakendamise tingimused.

Artikkel 16

1. Vanema kohustuste tekkimisele või lõppemisele seadusest tulenevalt, ilma kohtu- või haldusvõimude sekkumiseta, kohaldatakse lapse hariliku viibimiskoha riigi õigust.

2. Vanema kohustuste tekkimisele või lõppemisele lepingu või ühepoolse tehingu alusel, mitte kohtu- või haldusotsusest tulenevalt, kohaldatakse selle riigi õigust, kus on lapse harilik viibimiskoht lepingu või ühepoolse tehingu jõustumise ajal.

3. Lapse hariliku viibimiskoha riigi õiguse alusel tekkinud vanema kohustused jäävad kehtima peale hariliku viibimiskoha muutumist seos elamaasumisega teise riiki.

4. Kui lapse harilik viibimiskoht muutub, kohaldatakse seadusest tulenevate vanema kohustuste tekkimisele uue hariliku viibimiskoha õigust juhul, kui isikul ei olnud varem vanema kohustusi.

Artikkel 17

Vanema kohustuste täitmisele kohaldatakse lapse hariliku viibimiskoha riigi õigust. Kui lapse harilik viibimiskoht muutub, kohaldatakse uue hariliku viibimiskoha riigi õigust.

Artikkel 18

Artiklis 16 nimetatud vanema kohustused võib lõpetada või nende täitmise tingimusi muuta käesoleva konventsiooni alusel rakendatud abinõudega.

Artikkel 19

1. Kui kolmas isik on teinud tehingu isikuga, kes võib tehingu tegemise riigi õiguse kohaselt olla lapse seaduslik esindaja, ei saa tehingut vaidlustada ega pidada kolmandat isikut vastutavaks ainult sel põhjusel, et tal ei olnud õigust tegutseda lapse seadusliku esindajana selle peatükis sätestatud õiguse alusel; see ei kehti, kui kolmas isik teadis või pidi teadma, et vanema kohustustele kohaldatakse nimetatud õigust.

2. Eelmist lõiget kohaldatakse ainult juhul, kui tehingu teinud isikud asuvad sama riigi territooriumil.

Artikkel 20

Käesoleva peatüki sätteid kohaldatakse ka siis, kui nende poolt määratud õigus on sellise riigi õigus, kes ei ole konventsiooniosaline.

Artikkel 21

1. Selles peatükis kasutatud termin *õigust* tähendab riigis kehtivat õigust, välja arvatud rahvusvahelise eraõiguse normid.

2. Kui artikli 16 alusel tuleb kohaldada sellise riigi õigust, kes ei ole konventsiooniosaline, ja kui selle riigi rahvusvahelise eraõiguse normid viitavad teise riigi õigusele, kes ei ole konventsiooniosaline ja kes kohaldaks oma riigi õigust, siis kohaldatakse viimatimainitud riigi õigust. Kui see riik ei kohaldaks oma õigust, kohaldatakse artiklis 16 määratud õigust.

Artikkel 22

Selles peatükis ettenähtud õiguse kohaldamisest võib keelduda üksnes siis, kui lapse huvisid arvestades oleks selle kohaldamine vastuolus avaliku korraga.

IV peatükk TUNNUSTAMINE JA RAKENDAMINE

Artikkel 23

1. Osalisriigis rakendatud abinõusid tunnustatakse seadusest tulenevalt kõikides teistes osalisriikides.

2. Tunnustamisest võib keelduda, kui:

- a) abinõusid on rakendanud ametiasutus, kelle pädevus ei põhine ühelgi II peatükis nimetatud alusel;
- b) kohtu- või haldusmenetluses on rakendatud abinõusid lapse arvamust ära kuulamata ja sellega on rikutud taotluse saanud riigi protsessiõiguse põhilisi printsiipe; see ei kehti kiireloomuliste asjade kohta;
- c) seda taotleb isik, kes väidab, et tema arvamust ära kuulamata rakendatud abinõud rikuvad tema vanema kohustusi; see ei kehti, kui abinõusid rakendati kiireloomulises asjas;
- d) lapse huve arvestades on tunnustamine ilmses vastuolus taotluse saanud riigi avaliku korraga;
- e) abinõu on vastuolus hilisema abinõuga, mida rakendati lapse hariliku viibimiskoha riigis, kes ei ole konventsiooniosaline, ja hilisem abinõu vastab taotluse saanud riigis tunnustamisele esitatavale nõuetele;
- f) ei ole järgitud artiklis 33 sätestatud menetlust.

Artikkel 24

Huvitatud isik võib osalisriigi pädevalt ametiasutuselt taotleda teises osalisriigis rakendatud abinõu tunnustamise või tunnustamata jätmise otsustamist; see ei takista artikli 23 lõike 1 kohaldamist. Tunnustamismenetlusele kohaldatakse taotluse saanud riigi õigust.

Artikkel 25

Taotluse saanud riigi ametiasutus on seotud teises riigis ametiasutuse pädevuse aluseks võetud asjaolude tuvastamise otsustega.

Artikkel 26

1. Kui osalisriigis tarvitusele võetud abinõud on seal rakendatavad ja neid on vaja rakendada teises osalisriigis, tuleb nad huvitatud isiku taotlusel tunnistada rakendatavaks või registreerida rakendamise eesmärgi teises riigis vastavalt selle riigi õiguses sätestatud menetlusele.

2. Osalisriik peab abinõu täidetavaks tunnistamisel või registreerimisel kohaldama lihtsat ja kiiret menetlust.

3. Täidetavaks tunnistamisest või registreerimisest võib keelduda ainult artikli 23 lõikes 2 sätestatud alusel.

Artikkel 27

Välisriikide eelmiste artiklite kohaldamiseks vajalikku kontrollimise õigust, ei kontrollita rakendatud abinõude põhjendatust.

Artikkel 28

Osalisriigis tarvitusele võetud ja rakendatavaks tunnistatud või rakendamise eesmärgil registreeritud abinõusid tuleb teises osalisriigis rakendada nii, nagu nad oleksid tarvitusele võetud selle riigi ametiasutuse poolt. Rakendamine toimub taotluse saanud riigi õiguse kohaselt ja selles õiguses sätestatud ulatuses, arvestades lapse huve.

Artikkel 29

1. Osalisriik määrab keskasutuse, kes täidab talle konventsiooniga pandud ülesandeid.
2. Liitriigid või mitme õiguskorraga riigid või mitme autonoomse territoriaalse üksusega riigid võivad määrata mitu keskasutust ning täpsustada, millisel territooriumil ja milliste isikute suhtes nad oma ülesandeid täidavad. Kui riik on määranud mitu keskasutust, peab ta määrama ühe keskasutuse, kellele võib saata kõik materjalid riigisisestele keskasutusele edastamiseks.

Artikkel 30

1. Konventsiooni eesmärkide täitmiseks teevad keskasutused üksteisega koostööd ning edendavad oma riigi pädevate ametiasutuste koostööd.
2. Konventsiooni kohaldamiseks võtab keskasutus vajalikke meetmeid, et anda teavet selle kohta, milliseid seadused kehtivad tema riigis laste kaitseks ja milliseid abinõusid laste kaitseks rakendatakse.

Artikkel 31

Osalisriigi keskasutus võtab kas otse või ametiasutuste või teiste organite kaudu kohaseid meetmeid, et:

- a) hõlbustada suhtlemist ja pakkuda abi, nagu on ette nähtud artiklites 8 ja 9 ning käesolevas peatükis;
- b) vahendamise või lepitamise kaudu või muid seda laadi abinõusid rakendades hõlbustada lapse või tema vara kaitsmiseks kokkuleppel põhinevate lahenduste leidmist juhtudel, mille suhtes kohaldatakse konventsiooni;
- c) teise osalisriigi pädeva ametiasutuse taotlusel aidata kindlaks teha lapse asukoht juhul, kui on põhjust arvata, et laps asub taotluse saanud riigi territooriumil ja vajab kaitset.

Artikkel 32

Kui lapsega tihedalt seotud osalisriigi keskasutus või muu pädev ametiasutus esitab põhjendatud taotluse, võib selle osalisriigi keskasutus, kus laps harilikult viibib ja elab, otse või ametiasutuste või muude organite kaudu:

- a) esitada lapse olukorra kohta aruande;
- b) taotleda oma riigi pädevalt ametiasutuselt, et see kaaluks vajadust rakendada abinõusid lapse või tema vara kaitseks.

Artikkel 33

1. Kui artiklite 5 kuni 10 alusel pädev ametiasutus kaalub, kas paigutada laps teise osalisriigi kasuperekonda või hoolekandetasutusse või määrata talle teise osalisriigis hooldus *kafalav* või muu seda laadi institutsiooni kaudu, peab ta nõu pidama selle riigi keskasutusega või muu pädeva ametiasutusega. Sel eesmärgil esitab ta lapse kohta aruande, milles põhjendab kasuperesse või hoolekandetasutusse paigutamise või hoolekande määramise kavatsust.
2. Taotlev riik võib teha kasuperekonda paigutamise või hoolekande määramise otsuse ainult siis, kui taotluse saanud riigi keskasutus või muu pädev asutus on lapse huve arvestades sellega nõustunud.

Artikkel 34

1. Kui kavatakse rakendada kaitseabinõusid ja lapse olukord seda nõuab, võib pädev ametiasutus konventsiooni alusel taotleda lapse kaitseks vajalikku teavet teise osalisriigi ametiasutuselt, kellel seda teavet on.
2. Osalisriik võib deklareerida, et lõike 1 alusel esitatud taotlusi võib tema ametiasutustele edastada ainult keskasutuse kaudu.

Artikkel 35

1. Osalisriigi pädev ametiasutus võib taotleda teise osalisriigi ametiasutustelt abi lapse külastamise õiguse tõhusaks kasutamiseks või regulaarse suhtlemise säilitamiseks või muu konventsiooni alusel tarvitusele võetud abinõu rakendamiseks.
2. Kui lapsel ei ole osalisriigis harilikku viibimiskohta ja selles riigis elav vanem tahab saada või säilitada lapse külastamise õigust, võib selle riigi ametiasutus vanema taotlusel koguda infot või tõendeid ja otsustada, kas anda vanemale lapse külastamise õigus ja millistel tingimustel võib vanem last külastada. Ametiasutus, kelle pädevuses on artiklite 5 kuni 10 alusel lahendada lapse külastamise õigust käsitlev avaldus, peab enne otsuse tegemist sellise info, tõendi ja otsuse vastu võtma ja sellega arvestama.
3. Artiklite 5 kuni 10 alusel külastusõiguse üle otsustamiseks pädev ametiasutus võib menetluse lõike 2 alusel tehtud taotluse tulemuste selgumiseni edasi lükata, eriti siis, kui ta menetleb lapse varasema hariliku viibimiskoha riigis antud külastusõiguse piiramise või lõpetamise avaldust.

4. Vaatamata selles artiklis sätestatule võib artiklite 5 kuni 10 alusel pädev ametiasutus rakendada ajutisi abinõusid lõike 2 alusel tehtud taotluse tulemuste selgumiseni.

Artikkel 36

Kui last ähvardab tõsine hädaoht ja lapse kaitse abinõude rakendamist kavandanud või abinõusid rakendanud osalisriigi pädev ametiasutus on saanud infot selle kohta, et lapse harilik viibimiskoht on muutunud või et laps asub teises riigis, peab asutus teise riigi ametiasutusele teatama hädaohust ja abinõudest, mida kavatakse rakendada või mida on rakendatud.

Artikkel 37

Ametiasutus ei pea selle peatüki alusel infot taotlema ega edastama, kui see tema arvates võib ohustada last või tema vara või seab suurde ohtu lapse perekonnaliikme elu või vabaduse.

Artikkel 38

1. Välistamata võimalust nõuda teenuste osutamise eest mõistlikku tasu, kannavad keskasutused ja teised ametiasutused ise oma kulud käesoleva peatüki sätete kohaldamisel.
2. Osalisriik võib tasumäärade kehtestamiseks sõlmida kokkuleppeid ühe või mitme osalisriigiga.

Artikkel 39

Osalisriik võib ühe või mitme osalisriigiga sõlmida kokkuleppe, mille eesmärgiks on konventsiooni kohaldamise tõhustamine. Kokkuleppe sõlminud riigid saavad kokkuleppe koopia konventsiooni depositaarile.

VI peatükk ÜLDSÄTTED

Artikkel 40

1. Lapse hariliku viibimiskoha osalisriigi ametiasutus või selle osalisriigi ametiasutus, kes on rakendanud kaitseabinõusid, võib anda vanema kohustustega isikule või lapse või tema vara hooldamise kohustusega isikule tema taotlusel tõendi, milles on andmed isiku tegutsemispädevuse ja volituste kohta.
2. Tõendis ära näidatud pädevuse ja volituste andmist isikule eeldatakse vastupidise tõendamiseni.
3. Iga osalisriik määrab ametiasutuse, kes on pädev nimetatud tõendeid koostama.

Artikkel 41

Konventsiooni alusel kogutud ja edastatud isikuandmeid võib kasutada ainult sel eesmärgil, milleks need olid kogutud või edastatud.

Artikkel 42

Ametiasutus, kellele info edastatakse, tagab selle konfidentsiaalsuse oma riigi õiguse kohaselt.

Artikkel 43

Konventsiooni alusel edastatava või üleantava dokumendi suhtes ei kohaldata legaliseerimise nõuet või muud seda laadi formaalsust.

Artikkel 44

Osalisriik võib määrata ametiasutused, kellele tuleb adresseerida artiklite 8, 9 ja 33 alusel tehtud taotlused.

Artikkel 45

1. Artiklites 29 ja 44 nimetatud määramistest tuleb teatada Haagi Rahvusvahelise Eraõiguse Konverentsi alalisele büroole.
2. Artikli 34 lõikes 2 nimetatud deklaratsioon edastatakse konventsiooni depositaarile.

Artikkel 46

Kui osalisriigis kohaldatakse lapse või tema vara kaitseks erinevaid õiguskordi või õigusnormide kogumeid, ei pea osalisriik kohaldama konventsiooni sätteid erinevate õiguskordade või õigusnormide kogumite vastuoludele.

Artikkel 47

Kui riigis kehtib erinevates territoriaalsetes üksustes konventsioonis reguleeritud valdkonnas mitu õigussüsteemi või õigusnormide kogumit, käsitatakse viidet:

1. harilikule viibimiskohale selles riigis viitena harilikule viibimiskohale territoriaalses üksuses;
2. lapse viibimisele selles riigis viitena lapse viibimisele territoriaalses üksuses;
3. lapse vara asukohale selles riigis viitena lapse vara asukohale territoriaalses üksuses;
4. lapse kodakondsuse riigile viitena selle riigi õiguse poolt määratud territoriaalsele üksusele või kui vastavad õigusnormid puuduvad, siis viitena territoriaalsele üksusele, millega lapse on kõige tugevamalt seotud;
5. riigile, mille ametiasutus menetleb lapse vanemate abielu lahutamise või kooselu lõpetamise avaldust või nende abielu kehtetuks tunnistamist, viitena territoriaalsele üksusele, mille ametiasutus sellist avaldust menetleb;
6. riigile, millega laps on kõige tugevamalt seotud, viitena territoriaalsele üksusele, millega lapse on kõige tugevamalt seotud;
7. riigile, kuhu laps on ära viidud või kus last kinni hoitakse, viitena territoriaalsele üksusele, kuhu laps on ära viidud või kus teda kinni hoitakse;
8. selle riigi organile või ametiasutusele, välja arvatud keskasutused, viitena organile või ametiasutusele, kes on pädevad tegutsema territoriaalses üksuses;
9. abinõusid rakendanud riigi õigusele või menetlusele või pädevusele viitena abinõusid rakendanud territoriaalse üksuse õigusele, menetlusele või pädevusele;
10. taotluse saanud riigi õigusele või menetlusele või pädevusele viitena selle territoriaalse üksuse õigusele või menetlusele või pädevusele, kus tunnustamist või rakendamist taotletakse.

Artikkel 48

Kui III peatüki alusel tuleb kohaldada selle riigi õigust, mis koosneb mitmest territoriaalsest üksusest, kus kehtib erinev õiguskord või õigusnormide kogum konventsioonis käsitatavas valdkonnas, kohaldatakse alljärgnevat järgmisi sätteid:

- a) kui selle riigi õigusnormid sätestavad, millise territoriaalse üksuse õigust tuleb kohaldada, siis kohaldatakse selle üksuse õigust;
- b) selliste õigusnormide puudumisel kohaldatakse artiklis 47 sätestatud asjaomase territoriaalse üksuse õigust.

Artikkel 49

Kui III peatüki alusel tuleb kohaldada selle riigi õigust, kus kehtib erinevate isikute gruppide suhtes mitu õigussüsteemi või õigusnormide kogumit konventsioonis käsitatavas valdkonnas, kohaldatakse järgmisi sätteid:

- a) kui selle riigi õigusnormid sätestavad, millist õigust kohaldada, siis kohaldatakse seda õigust;
- b) kui sellist õigusnormi pole, kohaldatakse seda õigussüsteemi või õigusnormide kogumite, millega laps on kõige tugevamalt seotud.

Artikkel 50

Konventsioon ei mõjuta 1980. aasta 25. oktoobril sõlmitud rahvusvahelise lapseröövi suhtes tsiviilõiguse kohaldamise konventsiooni kohaldamist mõlema konventsiooni osalisriikide vahel. Miski ei välista siiski õigusvastaselt ära viidud või kinni hoitud lapse tagasitoomise eesmärgil või lapse külastamise õiguse teostamise eesmärgil toetumist käesoleva konventsiooni sätetele.

Artikkel 51

Osalisriikide vahelistes suhetes asendab konventsioon 1961. aasta 5. oktoobril sõlmitud ametiasutuste pädevuse ja alaealiste kaitsele kohaldatava õiguse konventsiooni ja 1902. aasta 12. juunil Haagis allakirjutatud alaealiste hooldusõiguse konventsiooni; see ei välista 1961. aasta 5. oktoobril sõlmitud konventsiooni alusel tarvitusele võetud abinõude tunnustamist.

Artikkel 52

1. Konventsioon ei mõjuta osalisriikidevahelisi rahvusvahelisi kokkuleppeid, mis sisaldavad sätteid konventsioonis käsitatavate valdkondade kohta, välja arvatud juhul, kui kokkuleppe osalised on deklareerinud vastupidist.
2. Konventsioon ei mõjuta osalisriigi õigust sõlmida kokkuleppeid, mis sisaldavad sätteid kokkuleppe osalises riigis harilikult viibiva lapse osas konventsioonis reguleeritud valdkonnas.
3. Konventsiooniga reguleeritud valdkonnas osalisriikide vahel sõlmitud kokkulepped ei mõjuta konventsiooni sätete kohaldamist selliste kokkulepete osaliste ja teiste osalisriikide vahel.
4. Eelmisi lõikeid kohaldatakse ka asjaomaste riikide piirkondlikel või muudel erisuhetel põhinevale ühtlustatud õigusele.

Artikkel 53

1. Konventsiooni kohaldatakse üksnes abinõude suhtes, mida riik on rakendanud pärast seda, kui konventsioon on tema suhtes jõustunud.
2. Abinõude tunnustamisele ja rakendamisele kohaldatakse konventsiooni pärast seda, kui konventsioon on jõustunud abinõusid rakendanud riigi ja taotluse saanud riigi vahel.

Artikkel 54

1. Osalisriigi keskasutusele või muule ametiasutusele saadetud materjalid peavad olema originaalkeeles ja neile lisatakse tõlge selle riigi ametlikku keelde või ühte selle riigi mitmest ametlikust keelest või kui see ei ole võimalik, siis tõlge prantsuse või inglise keelde.
2. Osalisriik võib teha artikli 60 kohase reservatsiooni selle kohta, et kasutada tuleb kas prantsuse või inglise keelt, kuid mitte mõlemat korraga.

Artikkel 55

1. Artikli 60 alusel võib osalisriik:
  - a) jätta oma ametiasutusele õiguse rakendada abinõusid oma territooriumil asuva lapse vara kaitseks;
  - b) jätta endale õiguse keelduda tunnustamast vanema kohustusi või abinõusid juhul, kui kohustused või abinõu on vastuolus tema ametiasutuse poolt lapse vara kaitseks tarvitusele võetud abinõudega.
2. Reservatsioon võib piirduda teatavate vara liikidega.

Artikkel 56

Haagi Rahvusvahelise Eraõiguse Konverentsi peasekretär kutsub konventsiooni rakendamise läbivaatamiseks korrapäraselt kokku erikomisjoni.

VII peatükk LÖPPSÄTTED

Artikkel 57

1. Konventsioon on allakirjutamiseks avatud kõigile riikidele, kes olid Haagi Rahvusvahelise Eraõiguse Konverentsi liikmed selle kaheksateistkümnenda istungjärgu ajal.
2. Konventsioon ratifitseeritakse, võetakse vastu või kinnitatakse ning selle ratifitseerimise, vastuvõtmise või kinnitamise kiri antakse hoiule Hollandi Kuningriigi välisministeeriumile, konventsiooni depositaarile.

Artikkel 58

1. Riik võib konventsiooniga ühineda, kui see on artikli 61 lõike 1 kohaselt jõustunud.
2. Ühinemiskiri antakse hoiule depositaarile.
3. Ühinemine kehtib ühineva riigi ja nende riikide vahelistes suhetes, kes ei ole ühinemisele artiklis 63 punktis *bn*imetatud teate kättesaamist alates kuue kuu jooksul vastuväidet esitanud. Vastuväite võib riik esitada ka pärast ühinemist konventsiooni ratifitseerides, vastu võttes või kinnitades. Vastuväite esitamisest teatatakse depositaarile.

Artikkel 59

1. Kui riigis on mitu territoriaalset üksust, kus konventsioonis reguleeritud valdkonna kohta kehtivad erinevad õiguskorrad, võib riik allakirjutamise, ratifitseerimise, vastuvõtmise, kinnitamise või ühinemise ajal deklareerida, et konventsioon laieneb kõigile territoriaalsetele üksustele või ühele või mitmele, ja ta võib deklaratsiooni muuta, esitades mis tahes ajal uue deklaratsiooni.
2. Deklaratsioonist teatatakse depositaarile ja deklaratsioonis nimetatakse selgesõnaliselt need territoriaalsed üksused, kus konventsiooni kohaldatakse.
3. Kui riik ei tee selle artikli alusel ühtegi deklaratsiooni, laieneb konventsioon riigi kõigile territoriaalsetele üksustele.

Artikkel 60

1. Riik võib hiljemalt ratifitseerimise, vastuvõtmise, kinnitamise või ühinemise ajal või artiklis 59 sätestatud tingimustel deklaratsiooni esitamise ajal teha ühe või mõlemad artikli 54 lõikes 2 ja artiklis 55 sätestatud reservatsioonid. Muid reservatsioone teha ei ole lubatud.

2. Riik võib reservatsiooni alati tagasi võtta. Tagasivõtmisest teatatakse depositaarile.

3. Reservatsioon kaotab kehtivuse eelmises lõikes nimetatud teavitamisele järgneva kolmanda kalendrikuu esimesel päeval.

Artikkel 61

1. Konventsioon jõustub selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kolmanda artiklis 57 sätestatud ratifitseerimis-, vastuvõtmis- või kinnitamisdokumendi hoiuleandmisest kolme kuu möödumisele.

2. Pärast seda jõustub Konventsioon:

- a) selle hiljem ratifitseerinud, vastu võtnud või kinnitanud riigi suhtes selle kuu esimesel päeval, mis järgneb ratifitseerimis-, vastuvõtmis- või kinnitamisdokumendi hoiuleandmisest kolme kuu möödumisele;
- b) ühineva riigi suhtes selle kuu esimesel päeval, mis järgneb artikli 58 lõikes 3 nimetatud kuuekuuse tähtaja lõppemisest kolme kuu möödumisele;
- c) territoriaalse üksuse suhtes, millele konventsioon laieneb vastavalt artiklile 59, selle kuu esimesel päeval, mis järgneb nimetatud artiklis sätestatud teatamisest kolme kuu möödumisele.

Artikkel 62

1. Osalisriik võib konventsiooni denonsseerida depositaarile saadetava kirjaliku teatega. Denonsseerimine võib piirduda teatavate territoriaalsete üksustega, kus konventsiooni kohaldatakse.

2. Denonsseerimine jõustub selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kaheteistkümne kuu möödumisele päevast, millal depositaar on teate kätte saanud. Kui teates on nimetatud pikem denonsseerimise jõustumise periood, mille möödumisel denonsseerimine jõustub, jõustub see pikema perioodi möödumisel.

Artikkel 63

Depositaar teatab Haagi Rahvusvahelise Eraõiguse Konverentsi liikmesriikidele ja riikidele, kes on konventsiooniga ühinenud artikli 58 kohaselt:

- a) artiklis 57 nimetatud allakirjutamistest, ratifitseerimistest, vastuvõtmistest ja kinnitamistest;
- b) artiklis 58 nimetatud ühinemistest ja ühinemistele esitatud vastuväidetest;
- c) artikli 61 kohase jõustumise kuupäevast;
- d) artiklis 34 lõikes 2 ja artiklis 59 nimetatud deklaratsioonidest;
- e) artiklis 39 nimetatud kokkulepetest;
- f) artikli 54 lõikes 2 ja artiklis 55 nimetatud reservatsioonidest ja artikli 60 lõikes 2 nimetatud tagasivõtmistest;
- g) artiklis 62 nimetatud denonsseerimistest.

Selle kinnituseks on täievolilised esindajad konventsioonile alla kirjutanud.

Koostatud 19. oktoobril 1996. aastal Haagis inglise ja prantsuse keeles ühes eksemplaris. Tekstid on võrdselt autentset ja need antakse hoiule Hollandi Kuningriigi valitsuse arhiivile. Tekstide tõestatud koopiad saadetakse diplomaatiliste kanalite kaudu igale riigile, kes oli Haagi Rahvusvahelise Eraõiguse Konverentsi liige selle 18. istungjärgu ajal.

* Islami õiguse kohane lapse paigutamine hoolekandeesutusse või islamiusulisse kasuperre.

**CONVENTION ON JURISDICTION, APPLICABLE LAW,
RECOGNITION, ENFORCEMENT AND CO-OPERATION
IN RESPECT OF PARENTAL RESPONSIBILITY AND
MEASURES FOR THE PROTECTION OF CHILDREN
(Concluded 19 October 1996)**

The States signatory to the present Convention,

Considering the need to improve the protection of children in international situations,

Wishing to avoid conflicts between their legal systems in respect of jurisdiction, applicable law, recognition and enforcement of measures for the protection of children,

Recalling the importance of international co-operation for the protection of children,

Confirming that the best interests of the child are to be a primary consideration,

Noting that the Convention of 5 October 1961 concerning the powers of authorities and the law applicable in respect of the protection of minors is in need of revision,

Desiring to establish common provisions to this effect, taking into account the United Nations Convention on the Rights of the Child of 20 November 1989,

Have agreed on the following provisions –

Chapter I SCOPE OF THE CONVENTION

Article 1

1. The objects of the present Convention are –

- (a) to determine the State whose authorities have jurisdiction to take measures directed to the protection of the person or property of the child;
- (b) to determine which law is to be applied by such authorities in exercising their jurisdiction;
- (c) to determine the law applicable to parental responsibility;
- (d) to provide for the recognition and enforcement of such measures of protection in all Contracting States;
- (e) to establish such co-operation between the authorities of the Contracting States as may be necessary in order to achieve the purposes of this Convention.

2. For the purposes of this Convention, the term ‘parental responsibility’ includes parental authority, or any analogous relationship of authority determining the rights, powers and responsibilities of parents, guardians or other legal representatives in relation to the person or the property of the child.

Article 2

The Convention applies to children from the moment of their birth until they reach the age of 18 years.

Article 3

The measures referred to in Article 1 may deal in particular with –

- (a) the attribution, exercise, termination or restriction of parental responsibility, as well as its delegation;
- (b) rights of custody, including rights relating to the care of the person of the child and, in particular, the right to determine the child’s place of residence, as well as rights of access including the right to take a child for a limited period of time to a place other than the child’s habitual residence;
- (c) guardianship, curatorship and analogous institutions;
- (d) the designation and functions of any person or body having charge of the child’s person or property, representing or assisting the child;
- (e) the placement of the child in a foster family or in institutional care, or the provision of care by *kafala* or an analogous institution;
- (f) the supervision by a public authority of the care of a child by any person having charge of the child;
- (g) the administration, conservation or disposal of the child’s property.

Article 4

The Convention does not apply to –

- (a) the establishment or contesting of a parent-child relationship;
- (b) decisions on adoption, measures preparatory to adoption, or the annulment or revocation of adoption;
- (c) the name and forenames of the child;
- (d) emancipation;
- (e) maintenance obligations;
- (f) trusts or succession;
- (g) social security;
- (h) public measures of a general nature in matters of education or health;
- (i) measures taken as a result of penal offences committed by children;
- (j) decisions on the right of asylum and on immigration.

Chapter II JURISDICTION

Article 5

1. The judicial or administrative authorities of the Contracting State of the habitual residence of the child have jurisdiction to take measures directed to the protection of the child’s person or property.

2. Subject to Article 7, in case of a change of the child's habitual residence to another Contracting State, the authorities of the State of the new habitual residence have jurisdiction.

Article 6

1. For refugee children and children who, due to disturbances occurring in their country, are internationally displaced, the authorities of the Contracting State on the territory of which these children are present as a result of their displacement have the jurisdiction provided for in paragraph 1 of Article 5.

2. The provisions of the preceding paragraph also apply to children whose habitual residence cannot be established.

Article 7

1. In case of wrongful removal or retention of the child, the authorities of the Contracting State in which the child was habitually resident immediately before the removal or retention keep their jurisdiction until the child has acquired a habitual residence in another State, and

- (a) each person, institution or other body having rights of custody has acquiesced in the removal or retention; or
- (b) the child has resided in that other State for a period of at least one year after the person, institution or other body having rights of custody has or should have had knowledge of the whereabouts of the child, no request for return lodged within that period is still pending, and the child is settled in his or her new environment.

2. The removal or the retention of a child is to be considered wrongful where –

- (a) it is in breach of rights of custody attributed to a person, an institution or any other body, either jointly or alone, under the law of the State in which the child was habitually resident immediately before the removal or retention; and
- (b) at the time of removal or retention those rights were actually exercised, either jointly or alone, or would have been so exercised but for the removal or retention.

The rights of custody mentioned in sub-paragraph *a* above, may arise in particular by operation of law or by reason of a judicial or administrative decision, or by reason of an agreement having legal effect under the law of that State.

3. So long as the authorities first mentioned in paragraph 1 keep their jurisdiction, the authorities of the Contracting State to which the child has been removed or in which he or she has been retained can take only such urgent measures under Article 11 as are necessary for the protection of the person or property of the child.

Article 8

1. By way of exception, the authority of a Contracting State having jurisdiction under Article 5 or 6, if it considers that the authority of another Contracting State would be better placed in the particular case to assess the best interests of the child, may either

- request that other authority, directly or with the assistance of the Central Authority of its State, to assume jurisdiction to take such measures of protection as it considers to be necessary, or
- suspend consideration of the case and invite the parties to introduce such a request before the authority of that other State.

2. The Contracting States whose authorities may be addressed as provided in the preceding paragraph are

- (a) a State of which the child is a national,
- (b) a State in which property of the child is located,
- (c) a State whose authorities are seised of an application for divorce or legal separation of the child's parents, or for annulment of their marriage,
- (d) a State with which the child has a substantial connection.

3. The authorities concerned may proceed to an exchange of views.

4. The authority addressed as provided in paragraph 1 may assume jurisdiction, in place of the authority having jurisdiction under Article 5 or 6, if it considers that this is in the child's best interests.

Article 9

1. If the authorities of a Contracting State referred to in Article 8, paragraph 2, consider that they are better placed in the particular case to assess the child's best interests, they may either

- request the competent authority of the Contracting State of the habitual residence of the child, directly or with the assistance of the Central Authority of that State, that they be authorised to exercise jurisdiction to take the measures of protection which they consider to be necessary, or
- invite the parties to introduce such a request before the authority of the Contracting State of the habitual residence of the child.

2. The authorities concerned may proceed to an exchange of views.

3. The authority initiating the request may exercise jurisdiction in place of the authority of the Contracting State of the habitual residence of the child only if the latter authority has accepted the request.

Article 10

1. Without prejudice to Articles 5 to 9, the authorities of a Contracting State exercising jurisdiction to decide upon an application for divorce or legal separation of the parents of a child habitually resident in another Contracting State, or for annulment of their marriage, may, if the law of their State so provides, take measures directed to the protection of the person or property of such child if

- (a) at the time of commencement of the proceedings, one of his or her parents habitually resides in that State and one of them has parental responsibility in relation to the child, and
- (b) the jurisdiction of these authorities to take such measures has been accepted by the parents, as well as by any other person who has parental responsibility in relation to the child, and is in the best interests of the child.

2. The jurisdiction provided for by paragraph 1 to take measures for the protection of the child ceases as soon as the decision allowing or refusing the application for divorce, legal separation or annulment of the marriage has become final, or the proceedings have come to an end for another reason.

Article 11

1. In all cases of urgency, the authorities of any Contracting State in whose territory the child or property belonging to the child is present have jurisdiction to take any necessary measures of protection.

2. The measures taken under the preceding paragraph with regard to a child habitually resident in a Contracting State shall lapse as soon as the authorities which have jurisdiction under Articles 5 to 10 have taken the measures required by the situation.

3. The measures taken under paragraph 1 with regard to a child who is habitually resident in a non-Contracting State shall lapse in each Contracting State as soon as measures required by the situation and taken by the authorities of another State are recognised in the Contracting State in question.

Article 12

1. Subject to Article 7, the authorities of a Contracting State in whose territory the child or property belonging to the child is present have jurisdiction to take measures of a provisional character for the protection of the person or property of the child which have a territorial effect limited to the State in question, in so far as such measures are not incompatible with measures already taken by authorities which have jurisdiction under Articles 5 to 10.

2. The measures taken under the preceding paragraph with regard to a child habitually resident in a Contracting State shall lapse as soon as the authorities which have jurisdiction under Articles 5 to 10 have taken a decision in respect of the measures of protection which may be required by the situation.

3. The measures taken under paragraph 1 with regard to a child who is habitually resident in a non-Contracting State shall lapse in the Contracting State where the measures were taken as soon as measures required by the situation and taken by the authorities of another State are recognised in the Contracting State in question.

Article 13

1. The authorities of a Contracting State which have jurisdiction under Articles 5 to 10 to take measures for the protection of the person or property of the child must abstain from exercising this jurisdiction if, at the time of the commencement of the proceedings, corresponding measures have been requested from the authorities of another Contracting State having jurisdiction under Articles 5 to 10 at the time of the request and are still under consideration.

2. The provisions of the preceding paragraph shall not apply if the authorities before whom the request for measures was initially introduced have declined jurisdiction.

Article 14

The measures taken in application of Articles 5 to 10 remain in force according to their terms, even if a change of circumstances has eliminated the basis upon which jurisdiction was founded, so long as the authorities which have jurisdiction under the Convention have not modified, replaced or terminated such measures.

Chapter III APPLICABLE LAW

Article 15

1. In exercising their jurisdiction under the provisions of Chapter II, the authorities of the Contracting States shall apply their own law.
2. However, in so far as the protection of the person or the property of the child requires, they may exceptionally apply or take into consideration the law of another State with which the situation has a substantial connection.
3. If the child's habitual residence changes to another Contracting State, the law of that other State governs, from the time of the change, the conditions of application of the measures taken in the State of the former habitual residence.

Article 16

1. The attribution or extinction of parental responsibility by operation of law, without the intervention of a judicial or administrative authority, is governed by the law of the State of the habitual residence of the child.
2. The attribution or extinction of parental responsibility by an agreement or a unilateral act, without intervention of a judicial or administrative authority, is governed by the law of the State of the child's habitual residence at the time when the agreement or unilateral act takes effect.
3. Parental responsibility which exists under the law of the State of the child's habitual residence subsists after a change of that habitual residence to another State.
4. If the child's habitual residence changes, the attribution of parental responsibility by operation of law to a person who does not already have such responsibility is governed by the law of the State of the new habitual residence.

Article 17

The exercise of parental responsibility is governed by the law of the State of the child's habitual residence. If the child's habitual residence changes, it is governed by the law of the State of the new habitual residence.

Article 18

The parental responsibility referred to in Article 16 may be terminated, or the conditions of its exercise modified, by measures taken under this Convention.

Article 19

1. The validity of a transaction entered into between a third party and another person who would be entitled to act as the child's legal representative under the law of the State where the transaction was concluded cannot be contested, and the third party cannot be held liable, on the sole ground that the other person was not entitled to act as the child's legal representative under the law designated by the provisions of this Chapter, unless the third party knew or should have known that the parental responsibility was governed by the latter law.
2. The preceding paragraph applies only if the transaction was entered into between persons present on the territory of the same State.

Article 20

The provisions of this Chapter apply even if the law designated by them is the law of a non-Contracting State.

Article 21

1. In this Chapter the term "law" means the law in force in a State other than its choice of law rules.
2. However, if the law applicable according to Article 16 is that of a non-Contracting State and if the choice of law rules of that State designate the law of another non-Contracting State which would apply its own law, the law of the latter State applies. If that other non-Contracting State would not apply its own law, the applicable law is that designated by Article 16.

Article 22

The application of the law designated by the provisions of this Chapter can be refused only if this application would be manifestly contrary to public policy, taking into account the best interests of the child.

Chapter IV RECOGNITION AND ENFORCEMENT

Article 23

1. The measures taken by the authorities of a Contracting State shall be recognised by operation of law in all other Contracting States.

2. Recognition may however be refused –
- (a) if the measure was taken by an authority whose jurisdiction was not based on one of the grounds provided for in Chapter II;
  - (b) if the measure was taken, except in a case of urgency, in the context of a judicial or administrative proceeding, without the child having been provided the opportunity to be heard, in violation of fundamental principles of procedure of the requested State;
  - (c) on the request of any person claiming that the measure infringes his or her parental responsibility, if such measure was taken, except in a case of urgency, without such person having been given an opportunity to be heard;
  - (d) if such recognition is manifestly contrary to public policy of the requested State, taking into account the best interests of the child;
  - (e) if the measure is incompatible with a later measure taken in the non-Contracting State of the habitual residence of the child, where this later measure fulfils the requirements for recognition in the requested State;
  - (f) if the procedure provided in Article 33 has not been complied with.

Article 24

Without prejudice to Article 23, paragraph 1, any interested person may request from the competent authorities of a Contracting State that they decide on the recognition or non-recognition of a measure taken in another Contracting State. The procedure is governed by the law of the requested State.

Article 25

The authority of the requested State is bound by the findings of fact on which the authority of the State where the measure was taken based its jurisdiction.

Article 26

1. If measures taken in one Contracting State and enforceable there require enforcement in another Contracting State, they shall, upon request by an interested party, be declared enforceable or registered for the purpose of enforcement in that other State according to the procedure provided in the law of the latter State.
2. Each Contracting State shall apply to the declaration of enforceability or registration a simple and rapid procedure.
3. The declaration of enforceability or registration may be refused only for one of the reasons set out in Article 23, paragraph 2.

Article 27

Without prejudice to such review as is necessary in the application of the preceding Articles, there shall be no review of the merits of the measure taken.

Article 28

Measures taken in one Contracting State and declared enforceable, or registered for the purpose of enforcement, in another Contracting State shall be enforced in the latter State as if they had been taken by the authorities of that State. Enforcement takes place in accordance with the law of the requested State to the extent provided by such law, taking into consideration the best interests of the child.

Chapter V CO-OPERATION

Article 29

1. A Contracting State shall designate a Central Authority to discharge the duties which are imposed by the Convention on such authorities.
2. Federal States, States with more than one system of law or States having autonomous territorial units shall be free to appoint more than one Central Authority and to specify the territorial or personal extent of their functions. Where a State has appointed more than one Central Authority, it shall designate the Central Authority to which any communication may be addressed for transmission to the appropriate Central Authority within that State.

Article 30

1. Central Authorities shall co-operate with each other and promote co-operation amongst the competent authorities in their States to achieve the purposes of the Convention.

2. They shall, in connection with the application of the Convention, take appropriate steps to provide information as to the laws of, and services available in, their States relating to the protection of children.

Article 31

The Central Authority of a Contracting State, either directly or through public authorities or other bodies, shall take all appropriate steps to –

- (a) facilitate the communications and offer the assistance provided for in Articles 8 and 9 and in this Chapter;
- (b) facilitate, by mediation, conciliation or similar means, agreed solutions for the protection of the person or property of the child in situations to which the Convention applies;
- (c) provide, on the request of a competent authority of another Contracting State, assistance in discovering the whereabouts of a child where it appears that the child may be present and in need of protection within the territory of the requested State.

Article 32

On a request made with supporting reasons by the Central Authority or other competent authority of any Contracting State with which the child has a substantial connection, the Central Authority of the Contracting State in which the child is habitually resident and present may, directly or through public authorities or other bodies,

- (a) provide a report on the situation of the child;
- (b) request the competent authority of its State to consider the need to take measures for the protection of the person or property of the child.

Article 33

1. If an authority having jurisdiction under Articles 5 to 10 contemplates the placement of the child in a foster family or institutional care, or the provision of care by *kafala* or an analogous institution, and if such placement or such provision of care is to take place in another Contracting State, it shall first consult with the Central Authority or other competent authority of the latter State. To that effect it shall transmit a report on the child together with the reasons for the proposed placement or provision of care.

2. The decision on the placement or provision of care may be made in the requesting State only if the Central Authority or other competent authority of the requested State has consented to the placement or provision of care, taking into account the child's best interests.

Article 34

1. Where a measure of protection is contemplated, the competent authorities under the Convention, if the situation of the child so requires, may request any authority of another Contracting State which has information relevant to the protection of the child to communicate such information.

2. A Contracting State may declare that requests under paragraph 1 shall be communicated to its authorities only through its Central Authority.

Article 35

1. The competent authorities of a Contracting State may request the authorities of another Contracting State to assist in the implementation of measures of protection taken under this Convention, especially in securing the effective exercise of rights of access as well as of the right to maintain direct contacts on a regular basis.

2. The authorities of a Contracting State in which the child does not habitually reside may, on the request of a parent residing in that State who is seeking to obtain or to maintain access to the child, gather information or evidence and may make a finding on the suitability of that parent to exercise access and on the conditions under which access is to be exercised. An authority exercising jurisdiction under Articles 5 to 10 to determine an application concerning access to the child, shall admit and consider such information, evidence and finding before reaching its decision.

3. An authority having jurisdiction under Articles 5 to 10 to decide on access may adjourn a proceeding pending the outcome of a request made under paragraph 2, in particular, when it is considering an application to restrict or terminate access rights granted in the State of the child's former habitual residence.

4. Nothing in this Article shall prevent an authority having jurisdiction under Articles 5 to 10 from taking provisional measures pending the outcome of the request made under paragraph 2.

Article 36

In any case where the child is exposed to a serious danger, the competent authorities of the Contracting State where measures for the protection of the child have been taken or are under consideration, if they are informed that the child's residence has changed to, or that the child is present in another State, shall inform the authorities of that other State about the danger involved and the measures taken or under consideration.

Article 37

An authority shall not request or transmit any information under this Chapter if to do so would, in its opinion, be likely to place the child's person or property in danger, or constitute a serious threat to the liberty or life of a member of the child's family.

Article 38

1. Without prejudice to the possibility of imposing reasonable charges for the provision of services, Central Authorities and other public authorities of Contracting States shall bear their own costs in applying the provisions of this Chapter.
2. Any Contracting State may enter into agreements with one or more other Contracting States concerning the allocation of charges.

Article 39

Any Contracting State may enter into agreements with one or more other Contracting States with a view to improving the application of this Chapter in their mutual relations. The States which have concluded such an agreement shall transmit a copy to the depositary of the Convention.

Chapter VI GENERAL PROVISIONS

Article 40

1. The authorities of the Contracting State of the child's habitual residence, or of the Contracting State where a measure of protection has been taken, may deliver to the person having parental responsibility or to the person entrusted with protection of the child's person or property, at his or her request, a certificate indicating the capacity in which that person is entitled to act and the powers conferred upon him or her.
2. The capacity and powers indicated in the certificate are presumed to be vested in that person, in the absence of proof to the contrary.
3. Each Contracting State shall designate the authorities competent to draw up the certificate.

Article 41

Personal data gathered or transmitted under the Convention shall be used only for the purposes for which they were gathered or transmitted.

Article 42

The authorities to whom information is transmitted shall ensure its confidentiality, in accordance with the law of their State.

Article 43

All documents forwarded or delivered under this Convention shall be exempt from legalisation or any analogous formality.

Article 44

Each Contracting State may designate the authorities to which requests under Articles 8, 9 and 33 are to be addressed.

Article 45

1. The designations referred to in Articles 29 and 44 shall be communicated to the Permanent Bureau of the Hague Conference on Private International Law.
2. The declaration referred to in Article 34, paragraph 2, shall be made to the depositary of the Convention.

Article 46

A Contracting State in which different systems of law or sets of rules of law apply to the protection of the child and his or her property shall not be bound to apply the rules of the Convention to conflicts solely between such different systems or sets of rules of law.

Article 47

In relation to a State in which two or more systems of law or sets of rules of law with regard to any matter dealt with in this Convention apply in different territorial units –

- 1) any reference to habitual residence in that State shall be construed as referring to habitual residence in a territorial unit;
- 2) any reference to the presence of the child in that State shall be construed as referring to presence in a territorial unit;
- 3) any reference to the location of property of the child in that State shall be construed as referring to location of property of the child in a territorial unit;
- 4) any reference to the State of which the child is a national shall be construed as referring to the territorial unit designated by the law of that State or, in the absence of relevant rules, to the territorial unit with which the child has the closest connection;
- 5) any reference to the State whose authorities are seised of an application for divorce or legal separation of the child's parents, or for annulment of their marriage, shall be construed as referring to the territorial unit whose authorities are seised of such application;
- 6) any reference to the State with which the child has a substantial connection shall be construed as referring to the territorial unit with which the child has such connection;
- 7) any reference to the State to which the child has been removed or in which he or she has been retained shall be construed as referring to the relevant territorial unit to which the child has been removed or in which he or she has been retained;
- 8) any reference to bodies or authorities of that State, other than Central Authorities, shall be construed as referring to those authorised to act in the relevant territorial unit;
- 9) any reference to the law or procedure or authority of the State in which a measure has been taken shall be construed as referring to the law or procedure or authority of the territorial unit in which such measure was taken;
- 10) any reference to the law or procedure or authority of the requested State shall be construed as referring to the law or procedure or authority of the territorial unit in which recognition or enforcement is sought.

Article 48

For the purpose of identifying the applicable law under Chapter III, in relation to a State which comprises two or more territorial units each of which has its own system of law or set of rules of law in respect of matters covered by this Convention, the following rules apply –

- (a) if there are rules in force in such a State identifying which territorial unit's law is applicable, the law of that unit applies;
- (b) in the absence of such rules, the law of the relevant territorial unit as defined in Article 47 applies.

Article 49

For the purpose of identifying the applicable law under Chapter III, in relation to a State which has two or more systems of law or sets of rules of law applicable to different categories of persons in respect of matters covered by this Convention, the following rules apply –

- (a) if there are rules in force in such a State identifying which among such laws applies, that law applies;
- (b) in the absence of such rules, the law of the system or the set of rules of law with which the child has the closest connection applies.

Article 50

This Convention shall not affect the application of the *Convention of 25 October 1980 on the Civil Aspects of International Child Abduction*, as between Parties to both Conventions. Nothing, however, precludes provisions of this Convention from being invoked for the purposes of obtaining the return of a child who has been wrongfully removed or retained or of organising access rights.

Article 51

In relations between the Contracting States this Convention replaces the *Convention of 5 October 1961 concerning the powers of authorities and the law applicable in respect of the protection of minors*, and the *Convention governing the guardianship of minors*, signed at The Hague 12 June 1902, without prejudice to the recognition of measures taken under the Convention of 5 October 1961 mentioned above.

Article 52

1. This Convention does not affect any international instrument to which Contracting States are Parties and which contains provisions on matters governed by the Convention, unless a contrary declaration is made by the States Parties to such instrument.
2. This Convention does not affect the possibility for one or more Contracting States to conclude agreements which contain, in respect of children habitually resident in any of the States Parties to such agreements, provisions on matters governed by this Convention.

3. Agreements to be concluded by one or more Contracting States on matters within the scope of this Convention do not affect, in the relationship of such States with other Contracting States, the application of the provisions of this Convention.

4. The preceding paragraphs also apply to uniform laws based on special ties of a regional or other nature between the States concerned.

Article 53

1. The Convention shall apply to measures only if they are taken in a State after the Convention has entered into force for that State.

2. The Convention shall apply to the recognition and enforcement of measures taken after its entry into force as between the State where the measures have been taken and the requested State.

Article 54

1. Any communication sent to the Central Authority or to another authority of a Contracting State shall be in the original language, and shall be accompanied by a translation into the official language or one of the official languages of the other State or, where that is not feasible, a translation into French or English.

2. However, a Contracting State may, by making a reservation in accordance with Article 60, object to the use of either French or English, but not both.

Article 55

1. A Contracting State may, in accordance with Article 60,
(a) reserve the jurisdiction of its authorities to take measures directed to the protection of property of a child situated on its territory;
(b) reserve the right not to recognise any parental responsibility or measure in so far as it is incompatible with any measure taken by its authorities in relation to that property.

2. The reservation may be restricted to certain categories of property.

Article 56

The Secretary General of the Hague Conference on Private International Law shall at regular intervals convoke a Special Commission in order to review the practical operation of the Convention.

Chapter VII FINAL CLAUSES

Article 57

1. The Convention shall be open for signature by the States which were Members of the Hague Conference on Private International Law at the time of its Eighteenth Session.

2. It shall be ratified, accepted or approved and the instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Ministry of Foreign Affairs of the Kingdom of the Netherlands, depositary of the Convention.

Article 58

1. Any other State may accede to the Convention after it has entered into force in accordance with Article 61, paragraph 1.

2. The instrument of accession shall be deposited with the depositary.

3. Such accession shall have effect only as regards the relations between the acceding State and those Contracting States which have not raised an objection to its accession in the six months after the receipt of the notification referred to in sub-paragraph *b* of Article 63. Such an objection may also be raised by States at the time when they ratify, accept or approve the Convention after an accession. Any such objection shall be notified to the depositary.

Article 59

1. If a State has two or more territorial units in which different systems of law are applicable in relation to matters dealt with in this Convention, it may at the time of signature, ratification, acceptance, approval or

accession declare that the Convention shall extend to all its territorial units or only to one or more of them and may modify this declaration by submitting another declaration at any time.

2. Any such declaration shall be notified to the depositary and shall state expressly the territorial units to which the Convention applies.

3. If a State makes no declaration under this Article, the Convention is to extend to all territorial units of that State.

Article 60

1. Any State may, not later than the time of ratification, acceptance, approval or accession, or at the time of making a declaration in terms of Article 59, make one or both of the reservations provided for in Articles 54, paragraph 2, and 55. No other reservation shall be permitted.

2. Any State may at any time withdraw a reservation it has made. The withdrawal shall be notified to the depositary.

3. The reservation shall cease to have effect on the first day of the third calendar month after the notification referred to in the preceding paragraph.

Article 61

1. The Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of three months after the deposit of the third instrument of ratification, acceptance or approval referred to in Article 57.

2. Thereafter the Convention shall enter into force –

- (a) for each State ratifying, accepting or approving it subsequently, on the first day of the month following the expiration of three months after the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession;
- (b) for each State acceding, on the first day of the month following the expiration of three months after the expiration of the period of six months provided in Article 58, paragraph 3;
- (c) for a territorial unit to which the Convention has been extended in conformity with Article 59, on the first day of the month following the expiration of three months after the notification referred to in that Article.

Article 62

1. A State Party to the Convention may denounce it by a notification in writing addressed to the depositary. The denunciation may be limited to certain territorial units to which the Convention applies.

2. The denunciation takes effect on the first day of the month following the expiration of twelve months after the notification is received by the depositary. Where a longer period for the denunciation to take effect is specified in the notification, the denunciation takes effect upon the expiration of such longer period.

Article 63

The depositary shall notify the States Members of the Hague Conference on Private International Law and the States which have acceded in accordance with Article 58 of the following –

- (a) the signatures, ratifications, acceptances and approvals referred to in Article 57;
- (b) the accessions and objections raised to accessions referred to in Article 58;
- (c) the date on which the Convention enters into force in accordance with Article 61;
- (d) the declarations referred to in Articles 34, paragraph 2, and 59;
- (e) the agreements referred to in Article 39;
- (f) the reservations referred to in Articles 54, paragraph 2, and 55 and the withdrawals referred to in Article 60, paragraph 2;
- (g) the denunciations referred to in Article 62.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Convention.

Done at The Hague, on the 19th day of October 1996, in the English and French languages, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Government of the Kingdom of the Netherlands, and of which a certified copy shall be sent, through diplomatic channels, to each of the States Members of the Hague Conference on Private International Law at the date of its Eighteenth Session.

Õiend

Metaandmetes parandatud akti liik /välisleping/, teksti liik /algtekst/ ja jõustumiskuupäev; lisatud seosed.